

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania H. P.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 czerwca 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. r.pr. E. W. B. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o obowiązującą stawkę podatku VAT.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 12 kwietnia 2016 r. oddalił apelację skarżącej H. P. od wyroku Sądu Okręgowego w C. z 6 października 2015 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji pozwanego organu rentowego z 25 listopada 2014 r., odmawiającej jej prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, ponieważ w chwili powstania choroby zawodowej nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników (art. 21 ust. 1 i 4

ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Wskazując na zarzuty podstaw kasacyjnych skarżąca wniosła o przyjęcie „kasacji do jej rozpoznania, albowiem zaskarżone orzeczenie rażąco narusza zasady nabywania prawa do świadczeń rentowych rolników, którzy utracili zdolność do wykonywania prac w gospodarstwie rolnym w związku ze stwierdzoną chorobą zawodową i jej następstwami (borelioza). W interesie ubezpieczonej, a także w interesie społecznym leży prawidłowe ukształtowanie tych zasad i interpretacji wskazanych przepisów prawa materialnego i procesowego, a zwłaszcza konieczność pełnego, zgodnego ze stanem faktycznym, wyjaśnienia sprawy, który to postulat zwiększa zaufanie do stosowania przez sądy prawa”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, co tłumaczy wymagania stawiane podstawie przedsądu.

Podkreśla się to, gdyż wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej ma mankamenty metodyczne i merytoryczne.

Przede wszystkim nie wymienia podstawy prawnej przesłanki przedsądu. Z treści wniosku można przyjąć, że chodziłoby o podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jednak nawet hasłowo nie twierdzi się, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”. Braku tego nie zastępuje twierdzenie, że „zaskarżone orzeczenie rażąco narusza zasady nabywania prawa do świadczeń rentowych rolników (...)”. Nie ma podstaw do zwrócenia skargi Sądowi drugiej instancji w celu usunięcia braków (art. 398⁶ § 3 k.p.c.), gdyż skarga zawiera wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Skargę może sporządzić tylko fachowy pełnomocnik i dlatego nie było też podstaw do jej odrzucenia.

Druga wadliwość wynika z tego, że błędnie zakłada się, iż podstawy kasacyjne zastępują lub uzupełniają podstawę przedsądu. Podstawy kasacyjne ani ich uzasadnienie nie zastępują przesłanki przedsądu i tym bardziej jej uzasadnienia, jako że są to odrębne elementy skargi (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i § 2

k.p.c.). Odnosi się to również do szczególnej podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż o ile podstawy kasacyjne mogą prowadzić do uwzględnienia skargi (*a contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.), to w podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. chodzi o samodzielne i odrębne od podstaw kasacyjnych wykazanie, że skarga jest oczywiście uzasadniona, to znaczny, że wykazane naruszenie przepisów procesowych i materialnych, bez większych wątpliwości prowadzi do wniosku, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

Nawet gdyby próbować odejść od tego reżimu, to zarzuty procesowe skargi nie prowadzą do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Prawo materialne z art. 21 ust. 1 i 4 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników miało zostać naruszone przez niewłaściwe zastosowanie. Rzecz sprowadza się więc do ustalenia, czy rolnicza choroba zawodowa powstała w okresie ubezpieczenia emerytalno-rentowego. Odpowiedź jest negatywna ze względu na ustalenie, że choroba ta powstała wcześniej niż okres rolniczego ubezpieczenia społecznego skarżącej od 1 stycznia 2008 r. do 31 marca 2009 r. Skarżąca zarzuca, że sprawa w tym zakresie nie została należycie wyjaśniona, gdyż choroba zawodowa mogła powstać właśnie w tym okresie. Rzecz jednak w tym, że granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy w ocenie podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. związany jest ustaleniami faktycznymi, na których oparto zaskarżony wyrok. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu i późniejszym rozpoznaniem skargi z ograniczeniami wynikającymi z tego związania (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i z art. 398³ § 3 k.p.c.

Sąd drugiej instancji mógł uznać, że okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione (art. 382 k.p.c.). Natomiast wskazane w skardze przepisy art. 286 i 290 k.p.c. oparte są na uznaniu („Sąd może ...”), zatem nie dają podstaw do stwierdzenia oczywistego naruszenia prawa procesowego. Skarżąca nie zarzuca naruszenia art. 217 § 3 k.p.c., czyli braku dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności. Z kolei przepis art. 233 § 1 k.p.c. bezpośrednio odnosi się do oceny dowodów i dlatego zasadnie przyjmuje się w orzecznictwie, że ze

względu na ograniczenie wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c. nie może stanowić podstawy zarzutu kasacyjnego. Skarga nie wyodrębnia zarzutu związanego z art. 233 § 2 k.p.c. Nie ma też podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 316 § 1 k.p.c., jako że Sąd uwzględnił stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Z tych przyczyn, z braku zasadnej podstawy przysądu, orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na podstawie § 4, 15 ust. 2, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.